

A kínai elektronikus könyvtár

Az 1990-es évek közepén a Kínai Népköztársaság Kulturális Minisztériuma kezdeményezésére a kínai nemzeti könyvtárral, a tudományos akadémiával, a hírközlési hatósággal és más intézményekkel együttműködésben megkezdődött a *digitális könyvtár* téma kutatása. A kínai elektronikus könyvtár létrehozása nagy hatást gyakorol az ország politikai, gazdasági és a kulturális fejlődésére, az információs technológia fejlesztésének egyik fő mozgatóereje lesz. A digitális könyvtár létrehozására irányuló projekt jelentősége több szinten nyilvánul meg:

- olyan nagyszabású új technológiai cél, amely a határterületek fejlődését is segíti;
- a digitális könyvtár gyökereiben változtatja meg kulturális-információs források kezelési, terjesztési és hasznosítási eszközeit és módszereit: különösen fontos lesz a távoli és szegényebb régiók számára, támogatja a tudomány és az oktatás fejlesztését, a nép kulturális és műveltségi szintjének emelését;
- lényegét tekintve ezzel teremtik meg a kínai nyelvű internetet, az ország politikai, gazdasági, tudományos és kulturális eredményeinek terjesztését a világban.

A fejlesztés folyamata

Az első lépésekre a digitális könyvtárakkal foglalkozó, 1996-ban tartott nemzetközi könyvtári konferencia után került sor. A kormány ezután fogadta el a „digitális könyvtár” fogalmat, és indította meg az ezzel foglalkozó projektet. 2000-ig évről évre jelentős lépések történtek, mint a rendszerterv kidolgozása, a mintaprojekt, a kísérleti üzembe helyezés stb. Az első rendszer osztott modellre épült, foglalkozott a kultúrával és a turizmussal, a joggal és a törvényhozással, tartalmazta a híres kínai emberek adatbankját, a kínai hadügy általános adatait – több mint 30 adatbázist, 900 ezer megabájt terjedelemben.

A kísérleti üzemmód bizonyította a projekt működőképességét, és lehetővé tette a feltételek kidol-

gozását a nagyságrendekkel nagyobb elektronikus könyvtár számára. A *Kínai Elektronikus Könyvtár* egy hatalmas, régiókat és ágazatokat átfogó hálózat lesz, amely

- magában foglalja a kulturális információs forrásokat;
- elősegíti egy nagy állami információs létesítmény kialakítását;
- összegyűjti a könyvtárakról, múzeumokról, emlékházakról, sajtóval foglalkozó intézményekről, televízióról, filmgyártásról, audiovizuális termékekről szóló információkat;
- feldolgozza a fenti dokumentumokat, és adatbankba szervezi;
- a külföldi és kínai hírközlési hálózatokra támaszkodva különböző szolgáltatásokat nyújt;
- a lehető leghatékonyabban használja az ország kulturális-információs forrásait.

2004 novemberében létrehozták a kínai felsőoktatási intézetek digitális könyvtárát.

A kínai digitális könyvtárak fajtái

A következő kategóriákat különböztetik meg:

1. *Források és szolgáltatások.* A szó szoros értelmében ez nem digitális könyvtár, tulajdonképpen a digitalizált állományok nyilvántartásba vétele utáni munkafázis. A legtöbb kínai könyvtárban megtalálható szolgáltatások közül ki kell emelni az Országos Tudományos és Műszaki Dokumentációs Központot és Kína időszaki webkatalógusát.
2. *Szolgáltatások és kutatások.* Ide azok a könyvtárak tartoznak, amelyek mindkét tevékenységet végzik, mint a Kínai Állami Könyvtár, a Pekingi Egyetem Könyvtára, vagy az IBM digitális könyvtárára épülő Lianonin Könyvtár.
3. *Közös fejlesztések.* Ide sorolható pl. a Kínai kísérleti digitális könyvtár, a felsőoktatási hálózat, vagy a Kínai Elektronikus Könyvtár projekt.

Fejlesztési problémák

A digitális könyvtár fejlesztése során a következő problémákat kell megoldani:

- A tervezési, az információspolitika-alkotási és törvényhozási munka gyorsítása.
- Az egységes vezetés és a tudományos irányítás erősítése – ide sorolható az egységes technológiai szabvány, a digitális könyvtárak hálózati modelljének kidolgozása stb.
- A finanszírozás növelése, a műszaki eszközök és a szakemberek biztosítása.
- A digitális könyvtárak kialakításának menetrendjét össze kell hangolni az egyes régiók lehetőségeivel – ide tartozik a központi könyvtárak építé-

se, a könyvtárak közötti szélessávú száloptikás hálózat kialakítása stb.

- Adatbázisok építése.
- Az információs szakemberek képzése – ide tartozik a főiskolákon az információs szakképzési reform gyorsítása, a külföldön szakmai gyakorlatot szerzett szakemberek számára megfelelő munka- és életfeltételek biztosítása stb.
- A digitális könyvtárak elméleti kutatása, beleértve a társadalmi gazdasági kapcsolatokat.

/ČZAN, Újhua: Kitajskaâ cifraoâ biblioteka: sostoânie, problemy i perspektivy. = Naučno-tehničkaâ informaciâ, ser. 1. 2. sz. 2005. p. 29–32./

(Viszocsek Eszter)